

§ 89 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I, forts.*Block H: De kyrkliga handlingarna*

ANDERS ÅKERLUND:

Ordförande! Jag yrkar bifall till utskottets förslag med undantag från bifall till min reservation 36. Vi kommer in på ett fantastiskt viktigt område, det är fler människor som deltar i våra gudstjänster omkring de kyrkliga handlingarna än söndagsgudstjänsterna. Dessutom möter vi många fler människor på det här sättet och dessutom ganska ovana. Vi är myndiga människor som ska ta myndiga människor på allvar och se till att det också blir ett möte mellan människors erfarenheter, tankar och dikter och olika sätt att uttrycka sig och därför komma att vävas ihop med kyrkans djupa erfarenhet och dopet och konfirmationen. Tänk att vi får följa så många människor i viktiga händelser i livet som i de kyrkliga handlingarna. Det är en otrolig utmaning av flexibilitet att våga närma sig deras planhalva som vi möter i de här sammanhangen. I dopet får vi glädjas över livets under och jag är så glad att Läronämnden har poängterat också att det saknas en hel del skapelsemotiv i de här kyrkliga handlingarna, och jag tror att det också spiller över på lite av gudstjänstfrågorna. Att få njuta av skapelsens mysterium av vår resa i världshistorien, ett par föräldrars kärlek och Guds fantastiska skaparkraft. Att vi får följa ungdomar som jag i min höga ålder också får göra varje sommar, inte minst, ungdomar och konfirmander och få vara med och rusta mig och de andra med att bygga den inre pelaren för livets utmaningar och skicka med en hälsning att Guds goda Ande får följa dem på alla vägar. Vilken uppgift omkring i vårt land. Vi har begravningen som också är viktig att vi får ta in människors erfarenhet in i begravningen och ge utrymme för människors delaktighet, inte bara att läsa en text åt oss men också att komma med tankar och reflektioner, kanske i välkomnande och annat. Att få vara mötesplats för människor så att människor känner att här blir jag tagen på allvar och vill återkomma. Jag har en reservation vad det gäller vigseln och det är att vi, som var med i 86 års gudstjänstarbete, vi är inte många men jag var en av dem som var i Gudstjänstutskottet och det är jag nog ensam om, då upptäckte vi att det där med ”vårdtecken” som vi hade sagt utan att tänka på vad vi sa, när vi tog fram vår brud, vår älskade. Det håller ju inte utan det är ömsesidigheten! Så de som vill ”ömsesidighet” röstar då för reservation 36.

BERTIL MURRAY:

Ordförande! Jag yrkar bifall till motion 2017:14 som handlar om ”bikten”. Läronämnden har behandlat de här frågorna. Det är fyra punkter och jag yrkar alltså bifall till punkterna 1, 2, 3 och 4 i motion 14. Vad gäller punkt 1, som handlar om att förbön skulle lyftas in i biktordningen som moment efter avlösningen, menar Läronämnden att det är en god ordning och man välkomnar möjligheten till förbön i samband med tackbön. Vad gäller de övriga tre punkterna säger man att det finns inga invändningar i den meningen att det skulle inte vara förenligt med Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse. Utskottsbehandlingen kanske är lite styvmoderlig ändå. Man resonerar omkring alla punkterna. När det gäller förbönen säger man att det är bra och eftersom biktordningen är fri ungefär så är det fritt att lyfta in en förbön. Jag tror att det vore klokare att markera att förbönen har en naturlig, för att inte säga en självklar plats i bikten, att den som har tagit emot bikten också ber för personen ifråga. Jag tror att det är dumt att inte ta med det i den föreslagna ordningen. Den andra punkten handlar om ”syndabekännelsens utformning”, där det traditionellt sägs att man ”syndat med tankar, ord och gärningar”. Jag skulle vilja

lägga till "och underlåtelse". Då säger utskottet, att visst är det så och att många plågas av sina underlåtelse, men bör vi inte ha en form för bekännelse som är densamma som i gudstjänsten så att man känner igen sig. Om vi nu är överens om att också det här med "vad jag lämnade ogjort" är något som plågar människor så tror jag att det är klokt att använda sig av det. Det kunde gärna användas i högmässan också men att åtminstone i bikten. Den tredje punkten handlar om "avlösningsformen". Den kan se ut på olika sätt. Jag föreslår att man skulle ha en väldigt kraftfull avlösningsformel där. Utskottet är tveksamt till det. Den fjärde punkten uttrycker något som är ganska vanligt, och det erkänner utskottet att det förekommer visst i olika traditioner också i vår egen kyrka, att prästen avslutar med att säga "gå i frid och be för mig som också är en syndare". Utskottet säger att det goda och kloka med detta är att det ställer prästen och den som har biktat bredvid varandra, att prästen inte är förmer utan de är båda bredvid varandra i detta att vi är alla syndare. Men säger utskottet, det finns en risk att man förskjuter biktbarnets fokus till prästens synder och vad de skulle handla om. Det tror jag är alldeles fel resonerat. Min egen erfarenhet ifrån ett ganska omfattande biktsammanhang i församlingen är att det här är något frigörande och förlösande att präster står bredvid.

ALVE SVENSSON:

Ordförande! Jag talar för reservation 35. Jag reserverar mig mot utskottets förslag att med anledning av motion 2017:153 besluta att infoga textläsning från 1 Sam. 20:17, 41, 42 i ordningen för "vigselgudstjänst". Förklaringen är den att jag aldrig uppfattat relationen mellan David och Jonatan som en sådan relation som skulle kunna leda till ett partnerskap, inte av den formen utan en mycket stark vänskapsrelation som också resulterade i starka kärleksbetygelser mellan två unga män. De höll mycket av varandra och de var beredda att offra sitt liv för varandra. Det var den typen av relation de hade. Davids liv var hotat av Jonatans far, kung Saul, men Jonatan hjälpte David. På det sättet kunde de bevara vänskapen. Det hela slutade med att kung Saul och Jonatan dödas och David gråter över sin vän. Men eftersom det inte handlar om en parrelation så tycker jag inte att texten är lämplig att använda vid en vigsel, även om det är en vigsel mellan två män. Om någon reagerar för att det berättas att de kysste varandra så talar ju aposteln Paulus också om detta att hälsa varandra med en helig kyss. Det innebär ju inte att det är någon erotisk tanke eller förklaring bakom en helig kyss. Kung David visade sig vara heterosexuell. För den som tvivlar på det kan läsa om honom. Han var först gift med Mikal, Sauls dotter. Sedan hade han sex fruar och fick barn med och dessutom tog han Batseba, Urias hustru.

Därför, stöd för reservation 35.

JERKER SCHMIDT:

Ordförande! Gud är kärlek och kärleken är en förunderlig sak och det är en gåva. Det är förunderligt och en gåva att vi i Svenska kyrkan sedan 2009 har kunnat ge möjligheten för samkönade par att få viga sig i Svenska kyrkan. Det är nu in i det sammanhanget av "vigselgudstjänster" som vi nu får ytterligare en gåva, och kan bredda den mängd eller de förslag som finns till bibeltexter att läsa i samband med vigsel. Jag och Niklas Larsson som har skrivit motionen är väldigt glada åt utskottets välvilliga behandling av vårt förslag och ser med tillfredsställelse att det finns som ett förslag i förslaget till en ny kyrkohandbok. Det är ett förunderligt och märkligt bibelord och ett bibelord som faktiskt är en gåva till oss i detta sammanhang. Det

rymmer många dimensioner. Det står berättat om hur man reste sig från sitt gömställe. Med modernt språk ”komma ut ur garderoben”, att våga vara äkta och förmå visa sin kärlek, förunderligt och en gåva. Det är fantastiskt. ”Så bekräftade Jonatan åter sin kärlek till David med en ed, ty han älskade honom lika högt som sitt eget liv. När han gått reste sig David från sitt gömställe vid kullen och föll ner med ansiktet mot jorden och hälsade Jonatan tre gånger. De kysste varandra under tårar och till slut grät David våldsamt. Då sa Jonatan till honom: 'Farväl. Vi har båda svurit varandra en ed i Herrens namn. Herren ska vaka över förbundet mellan dig och mig och mellan våra efterkommande för all framtid'”.

ALVE SVENSSON (REPLIK):

Ordförande! Att det står i texten att de kom ut från ett gömställe handlar om att de var förföljda och hotade till sitt liv. Det handlar inte om att de ”kom ut” med något slags förklaring om någon sexuell läggning utan det var endast på det sättet att Davids liv var hotat och därför måste de gömma sig. Det handlar inte om på det viset som du säger, Jerker.

JERKER SCHMIDT (REPLIK):

Det som är förunderligt och en gåva till oss det är ju att vi får möjlighet att tolka våra bibeltexter och att göra det i den situation som vårt eget liv finns i. Du hade ju en lång utläggning tidigare om hur man ska tolka bibeltexten och varför den inte lämpligtvis hör hemma i en vigselgudstjänst. Vi har ju andra bibeltexter i vår nuvarande vigselgudstjänst som det ges förslag på som man då kan fundera över, t.ex. texten om Rut och Naomi. Inte heller det är en text som handlar om att de skulle ha en sexuell relation med varandra utan ett utlopp av en nära vänskap och en intim relation. Ändå sägs där kanske några av de allra vackraste orden i hela bibeln just om kärleken och de får vi också ta in i vigselgudstjänsten.

ALVE SVENSSON (REPLIK):

Jag håller fullständigt med dig om att det finns fantastiska bibelord. och berättelsen om Rut och Naomi är ett sådant. Jag tycker mycket om den berättelsen. Jag tycker också om berättelsen om David och Jonatan, men jag förknippar egentligen inte någon av dessa berättelser som med en sådan parrelation som kan leda till partnerskap eller äktenskap, och därför ser jag det som en missuppfattning av bibelordet.

JERKER SCHMIDT (REPLIK):

Vi är nog många som, i en situation av att vi faktiskt skulle få möjligheten att gifta oss på det sättet, skulle känna att det var faktiskt ett bibelord som talade till oss på ett djupare sätt. Och som faktiskt bekräftar och bejakar en kärlek men också bekräftar och bejakar ett löfte och en förening som kopplas samman med just Guds välsignelse i det här sammanhanget över den relation man vill fördjupa.

CAROLA NORÉN:

Ordförande! Utskottet föreslår att avslå motion 2017:14 punkt 1–4. Det här handlar om ”bikten”. Gudstjänstutskottet och motionären är eniga om att ordningen som finns ger stor valfrihet. Huvudpunkterna för ”bikten” är syndabekännelsen och att prästen får tillsägande av förlåtelse på Jesu Kristi uppdrag. Bibelläsningen stärker denna kärna och känsla. Bikten behöver inte vara exakt likadan överallt. Det finns en

stor pastoral frihet för själavården. Läronämnden välkomnar förbönen som kan användas och detta framhäver Guds förlåtelse och sändning.

DAG SANDAHL:

Ordförande! Låt oss göra detta enkelt. Det finns två reservationer, 37 och 38, som på ett bekymmersamt sätt är varandra lika. Det beror nog på det här debaclet med vem som var tvungen att underteckna motionerna. Enklast är att jag yrkar på motion 2017:103 i dess fyra delar, för då har jag fått vad jag vill ha och jag har argumenterat för det. Att man viger samkönat ändrar inte att Gud underbart har skapat att man och kvinna. Det får vara lite måtta på vad man friserar. Man kan väl ändå säga ”underbart har du skapat man och kvinna”, också att du har skapat män, underbart för sig, och kvinnor, underbart för sig. Men underbart har du skapat man och kvinna. Det finns ingen förolämpning i en sådan sats. Så de fyra punkterna i motionen 2017:103 och vi behöver inte göra det så mycket längre och vi kan gå hem efter detta.

JULIA KRONLID:

Ordförande! Lite till får vi hålla ut, det är inte varje år vi diskuterar en ny kyrkohandbok. Jag vill yrka bifall till motion 2017:78 punkt 2 gällande ”tacksägelsegudstjänst”. Det är många ämnen som berörs här. Jag har själv fått tre barn och det är väl ingenting som är mer fantastiskt än den stund man får uppleva att ett barn har fötts. En ny liten människa har kommit till världen och ska växa upp och bli en ibland oss. Naturligtvis så framhåller vi dopet som väldigt centralt och viktigt. Det är något som fortfarande ska finnas men vi menar att som komplement till detta att man också i samband med att ett barn i församlingen har fötts eller adopterats kan se över möjligheten att införa också en tacksägelsegudstjänst. Vi menar då att detta då förutsatt att förslaget skulle återremitteras så kan man då också se över om detta skulle vara möjligt. Skulle det inte bli så får vi helt enkelt återkomma i frågan och lyfta den igen. Jag tycker att det är något som ni kan ta med er och fundera över om det här skulle kunna vara möjligt att genomföra. Det har faktiskt praktiserats vid några få tillfällen i Sverige redan idag. Det är nämligen så att när en prins eller en prinsessa har fötts så genomförs en tacksägelsegudstjänst som kallas för Te Deum. Det är också något som praktiseras inom Anglikanska kyrkan. Det är vårt förslag här som vi framhåller i vår motion.

KJELL PETERSSON:

Ordförande! Det gäller motion 2017:65 att kyrkomötet bifaller dess tredje punkt. I motionen tar jag upp några saker som har med ”dopet” att göra. Först dopets inledningsord och där har ju Gudstjänstutskottet väldigt godhetsfullt bejakat den inledningstext från 1986 års handbok som jag föreslog skulle ingå i dopordningen. Jag blir väldigt glad om den ”doppåminnelse” som finns i ”påsknattsmässan” kunde föras in under momentet ”dopbön” i dopordningen. Det behöver i så fall läggas till en mening, nämligen denna, ”kom med din heliga Ande och gör detta vatten till en nådens källa” därför att denna bön, som finns i påsknattsmässan har en rikedom på motiv och den har dessutom en konkretion genom att den tar upp olika frälsningshistoriska händelser, Noa som räddades genom vattnet, vandringen genom Röda havet osv. Det ger en konkretion åt dopet. Det är en stor hjälp i dopsamtal att ta upp dessa bilder för vad dopet är. Mitt förslag och mitt yrkande är alltså att den tredje punkten i motion 65 godkänns av kyrkomötet. Om man ska gå in lite närmare på

detta så är det den tredje punkten och dess första förslag, för det finns ytterligare en dopbön där i den tredje punkten som jag vore glad om den godkändes. Men det får vara nog med den första. Jag nöjer mig med det och skulle bli mycket glad och tacksam för detta.

BOEL JOHANSSON:

Ordförande! När livet inte blir som vi har tänkt oss. Det är vi ganska bra på att hantera i kyrkan vill jag påstå och inte minst i sjukhuskyrkan. När paret vi ska träffa inför vigseln inte är så där i 35-årsåldern med villa och två barn nu äntligen har kommit till skott. Nu har de äntligen sparat ihop alla de här pengarna de behöver för att ha den här fantastiska festen som de har. Men när det istället är så att de har upptäckt att det är bråttom att gifta sig, inte av det där skälet som man hade förr i världen, utan för att man har insett att vårt liv tillsammans inte kommer att bli särskilt långt framöver. De kan ha levt tillsammans i många år, ha både barn och barnbarn, kanske t.o.m. barnbarnsbarn eller de kan ha träffats för inte så många år sedan. De kan ha små barn eller tonåringar. Men det har blivit smärtsamt tydligt för dem att livet som gifta tills döden skiljer dem åt om inte särskilt lång tid alls. När livet inte blir som vi har tänkt oss, det är vi ganska bra på att hantera i kyrkan vill jag påstå. Vi är rätt bra på att göra en pastoral anpassning till en sådan här situation när en formulering i handboken uttrycker t.ex. det här med "att tillsammans ta ansvar i samhället" eller "att tillsammans ta ansvar för hem och familj och barn". Då anpassar vi det. Vi hoppar över det eller vi kanske tillsammans med det här paret gör en annan formulering som passar dem men som också stämmer med kyrkans syn på äktenskapet eftersom vi ser att det är olämpligt med en sådan här formulering eller opassande eller direkt stötande, det känns omöjligt att säga som vigselpräst. Men eftersom det här är en obligatorisk formulering så kan det alltså leda till att vigseln blir ogiltig eller att prästen förlorar sin vigselrätt. Jag vill bara tacka Gudstjänstutskottet för att ni förstod det här och har sagt ja till min motion. Jag har inget yrkande.

LISA TEGBY:

Ordförande! Från vigsel till begravning. När Ester Lutteman, denna så viktiga person i Svenska kyrkans 1900-talshistoria, begravdes 1976, kristet men inte kyrkligt eftersom hon hade lämnat Svenska kyrkan efter kyrkomötets nej till kvinnliga präster 1957, då las istället för mull frön på hennes kista. Sedan lästes de orden som i Bibel 2000 lyder, "Det som blir sått förgämligt det uppstår oförgämligt, Det som blir sått föraktat uppstår i härlighet. Det som blir sått svagt uppstår fullt av kraft". Vid revideringen av ordningen för begravningsgudstjänst för det som sedan blev 1942 års handbok hade Ester Lutteman, som då var en av de första kvinnorna i kyrkomötet, lyft fram detta bibelord som ett alternativ vid överlåtelsen. Vi som står bakom motion 2017:127 vill gärna lyfta fram Ester Luttemans förslag på nytt. Läronämnden menar att det finns svårigheter med att använda vetekornstexten i begravningsgudstjänsten, eftersom de anser att den kan ge näring åt tankar kring en jordisk återfödelse. Jag kan inte instämma i den oron utan menar att bilden av kornet som faller i jorden och dör är en existentiell bild som öppnar för tron och hoppet om de dödas uppståndelse. Men av respekt för Läronämnden lägger jag inget yrkande, men jag uttrycker en förhoppning om att detta alternativ vid begravningsgudstjänsten efter ytterligare teologisk reflektion kan få finnas med vid nästa handboksrevision eller i ett handbokstillägg. Hon var ju långt före sin tid, Ester Lutteman.

JERKER ALSTERLUND:

Ordförande! Jag har inget yrkande annat än bifall till utskottets förslag. Jag har suttit med som ersättare i Gudstjänstutskottet och vi har jobbat väldigt mycket och det har varit många och långa diskussioner. Det här arbetet har pågått i 20 år och det gör att när vi kommer till de här gudstjänsterna, dop, vigsel och begravning och konfirmation så skulle jag vilja puffa lite för dem. Det här engagemanget som vi har sett kring huvudgudstjänsten som förhoppningsvis ska leda till förnyelse tar lite grann bort fokus från var frontlinjen går gentemot nya människor som vi möter. Vi har 4,3 miljoner människor som firar huvudgudstjänst i Sverige, vi hade det 2016, det är mycket människor men det är ju samma människor som är räknade flera gånger. Om en regelbunden gudstjänstbesökare kanske går varannan söndag i kyrkan så handlar det om 140 000 människor. Dem har vi gett ett väldigt bra underlag till huvudgudstjänsten. Men de är också tåliga gudstjänstbesökare, tror jag, som tål förändringar, förnyelse och så, och som Jakob Schwarz sa i början, handboken är inte en ödesfråga där. Men jag tror att handboken är en ödesfråga när det gäller de kyrkliga handlingar som vi borde kalla gudstjänster. Vi möter fem miljoner unika svenskar vid dop, vigsel och begravning. Då möter vi tillhöriga och icke-tillhöriga som möter bibeltexter, liturgi där tilltalet måste vara omedelbart och direkt och där vi kanske också kan ta in influenser för vad som talar till människor idag istället för att de kyrkliga handlingarna blir ett bihang till huvudgudstjänsten.

140 000 huvudgudstjänstbesökare och fem miljoner, halva Sveriges befolkning, har bevistat en s.k. kyrklig handling. Vi firar ungefär 60 huvudgudstjänster per år men kanske 300 à 400 gudstjänster. Begravningsbyråer gör reklam för personliga begravningar, men vi tar fortfarande den här ytan, det här mötet med människor, för given. Jag tycker att handboksförslaget är bra men att vi skulle hålla det här engagemanget för den här kontaktytan med de människor som fortfarande beställer gudstjänster från Svenska kyrkan utan att vi erbjuder det.

EVELINA JOHANSSON:

Ordförande! Även i begravningsgudstjänsten kan man notera att förslaget önskar att församlingen stämmer in i "Amen", vilket ju är tillbörligt och rätt fantastiskt roligt för "Amen" är ju inte prästens 'klart-slut-ord' utan församlingens gemensamma instämmande. Även i begravningsgudstjänstens olika böner kan jag räkna till sex olika böneslut och oregelbundna böneslut underlättar inte för en församling att säga "Amen". Hur ska man veta när "Amen" ska komma? Så ofta går man väl ändå inte, får vi hoppas, på begravning. För att det åtminstone ska finnas någon chans att känna igen sig, kanske på en huvudgudstjänst, eller från gång till gång, så yrkar jag på att bön 1–7 vid begravningsgudstjänst slutar genom "Jesus Kristus vår Herre", bön 4 slutar genom "honom Jesus Kristus vår Herre" och bön 5 riktad direkt till Jesus Kristus slutar "du som lever och råder i evighet". Detta för att underlätta för församlingens aktiva deltagande som ju faktiskt stundom är möjligt även vid en begravningsgudstjänst.

När det gäller vigselgudstjänsten kan man konstatera i inledningsorden att äktenskapet inte längre tycks vara förordnat av Gud. Äktenskapet har en mening och det ska välsignas av Gud och kärleken är Guds gåva, men var är äktenskapet i den nya ordningen. Jag tror att de flesta nyordningar de kyrkliga handlingarna är ägnade för att komma tänkta önskemål till mötes från de som gifter sig, begraver en nära anhörig osv. Det jag har mött i samband med vigslar är inte att brudpar ogärna vill höra stora ord om äktenskapet. Det kunde man ju tänka sig. Många av dem har ju

delat kärlek och gemenskap osv. i många år men ändå väljer man att gifta sig och har alls ingenting emot att höra att en vigsel är något stort och speciellt och det händer någonting den här dagen som man ju har väntat på och planerat för och önskat sig. Annars skulle man inte behöva bry sig om den. Inte vill man höra att idag får ni ingenting annat än det som ni redan har. Därför yrkar jag på att vigselgudstjänstens inledningsord ska inledas i enlighet med 1986 års handbok "Äktenskapet är ett heligt förbund, förordnat och välsignat av Gud himmelens och jordens skapare" för det är roligt att gifta sig tycker folk.

Jag yrkar på att bön 1 för begravningsgudstjänst slutar "genom Jesus Kristus vår herre", att bön 4 slutar "genom honom Jesus Kristus vår herre" samt att bön 5 slutar "du som lever och råder i evighet" samt att vigselgudstjänstens inledningsord ska inledas "äktenskapet är ett heligt förbund förordnat och välsignat av Gud himmelens och jordens herre".

BENGT INGHAMMAR:

Ordförande! Jag talar för Gudstjänstutskottet. Jag yrkar bifall till Gudstjänstutskottets förslag när det gäller "begravningsgudstjänsten". Först vill jag bara förstärka det som redan har sagts av Jerker Alsterlund och Anders Åkerlund. Det här med begravning är ju oerhört viktigt och vi måste se till att vi får de begravningarna att fungera så att människor verkligen känner sig bekräftade när de kommer och söker upp oss och vi måste möta dem. Det är väldigt viktigt att begravningsordningen fungerar. Det har visat sig i remissvaren att man är ganska nöjd med den här ordningen och därför är det inte mycket ändrat här. Här finns ett par motioner som vi har avslagit, den från Lisa Tegby om frön på kistan istället för jord eller stoft, och den andra är en bön efter begravningstalet. Det är också så att vi har gjort en liten ändring i anvisningstexten. Vi tyckte att man inte behövde tala om att man skulle vara avliden först innan man kremerades. Vi tycker att det räcker med att man bara konstaterar att de som är kremerade då kan föras direkt till begravning.

Eftersom det inte finns något annat yrkande i detta ärende så tillstyrker jag förslaget.

MATS HAGELIN:

Ordförande! Jag talar för kyrkostyrelsen, som yrkar bifall till utskottets förslag i sin helhet inom Block H. Många av våra medlemmar kommer till gudstjänster vid kyrkliga handlingarna. I de kyrkliga handlingarna möts uttrycken för kyrkans identitet och relevansen i människans liv på ett konkret sätt. Dessa gudstjänstordningar är lika för varje människa oavsett exempelvis ålder, sexuell läggning och socioekonomiska förutsättningar samtidigt som det relateras till varje människas konkreta livssituation. Guds tilltal i den enskilda människans liv blir påtagligt. Kyrkostyrelsen delar utskottets bedömningar när det gäller inledningsord, dopbön och doptal. När det gäller förslaget till motion 2017:70 om införande av smörjelse med olja vid dop och konfirmation vill kyrkostyrelsen särskilt understryka att ett sådant införande kräver en fördjupad pastoral och teologisk analys. Bruket är inte okänt men kan ha olika innebörd. Särskilt komplicerat är det att ett fakultativt införande i samband med dop riskerar att ge intrycket av att vi har olika dop i Svenska kyrkan. Detta gäller också vid konfirmation. Kyrkostyrelsen menar att Läronämnden gjort ett viktigt påpekande genom att lyfta fram konfirmationen, att den sker både i den världsvida kyrkan och i en konkret församlingsgemenskap. Detta har också utskottet bejakat. Kyrkostyrelsen bejakar också att tilltala konfirmanderna

som nykonfirmerade efter sändningsorden. När det gäller vigselordningen så är det glädjande att se att vigselordningen nu är en, och detta understryker kyrkostyrelsen oavsett om vigselparet är av samma kön eller kvinna och man. Detta kommer ju till uttryck på flera sätt i vigselordningen.

DAN SARKAR:

Ordförande! Jag yrkar bifall till motion 2017:63 som handlar om placeringen av frågan vid konfirmation. Man kan lätt få intrycket av att vi i Frimodig kyrka bara är emot allting i handboksförslaget men vi lyfter ju fram det som vi ser som problematiskt. Det är mycket som är gott, inte minst i konfirmationsgudstjänsten är det ett väldigt bra steg framåt. Jag tycker att det är väldigt mycket som är väldigt bra i den. Men där finns en sak som kan förbättras och det har att göra med placeringen av konfirmationsfrågan. I bakgrundstexten står att det bara är tolv procent av församlingarna, som har svarat på remisserna, som avstår från att ställa frågan vid konfirmationen. Spontant kom det i frisvaren att hela en tredjedel av församlingarna menade att den här frågan var felaktigt placerad alldeles i början av konfirmationen. Läronämnden har ingenting att erinra mot motionen att vi flyttar den till trosbekännelsen, precis som det har varit tidigare. Gudstjänstutskottet har egentligen ingen motivering till varför man har flyttat den, utan skriver bara att det är en bra placering. Därför så vill jag nämna några argument för att ha den i samband med trosbekännelsen. För det första, när vi har en vigsel så börjar vi inte vigselgudstjänsten med att fråga om ni vill gifta er, och så är det jaet själva vigseljaet men det är så konfirmationsjaet är uppbyggt i utskottets förslag. Det tycker jag är lite problematiskt. Klimax kommer sedan i vigselakten och klimax kommer när man får svara ja till trosbekännelsen. För det andra så stärks kopplingen till dopet, därför att i dopet så säger föräldrarna ja å sina barns vägnar, ja jag vill att mitt barn ska döpas till denna tron. Och i konfirmationen så säger konfirmanden själv, ja jag vill stå i denna tro. Men dopet innebär också Guds ja till det här barnet och nu är barnet redo att säga sitt ja till Gud. För det tredje när vi har vuxenkonfirmation så finns det ett behov av att få avge en bekännelse, detta tror jag på, något har hänt i mitt liv, jag tar ett steg. Det blir väldigt luddigt med att ha jaet alldeles i början av konfirmationen, att man säger, ja jag vill konfirmeras istället för att ha det i samband med trosbekännelsen.

Alltså bifall till motion 2017:63.

SARA WALDENFORS:

Ordförande! Jag företräder utskottet och är för vigseln. Utskottets förslag är att kyrkomötet ska bifalla motion 2017:47, avslå motion 2017:103, avslå motion 2017:153 men att vi i kyrkomötet beslutar med anledning av motion 153 att infoga bibelorden från 1 Sam, som Jerker tidigare har föredragit. Utskottet föreslår vidare att kyrkomötet beslutar bifalla utskottets förslag att ändra anvisningar för vigselgudstjänst enligt bilaga 4 och att kyrkomötet beslutar att komplettera anvisningarna till kyrkohandbokens ordning för vigselgudstjänst och att de ska upphöra gälla när kyrkohandboken tas i bruk. Kommentarer på detta är att utskottet menar att det är viktigt att lyssna till det som sjukhusprästerna har benämnt i sin motion och därför vill vi bifalla den motionen 2017:47. Utgångspunkten för kyrkohandboksförslaget är att ordningen för vigsel ska kunna användas av båda par av olika kön och samkönade par och utskottet menar att förslaget i motionen 2017:103 punkt 2 och 4 inte är förenliga med denna utgångspunkt och föreslår därför att kyrkomötet avslår

motion 103 punkt 2 och 4. Utskottet tycker också att det är viktigt att ta upp att i remissarbetet uttrycktes tydliga önskemål för företrädare för hbtq-rörelsen att i vigselordningen också skulle innehålla en bibeltext som samkönade manliga par kan identifiera sig med. Utskottet föreslår då därför att kyrkomötet avslår den här motionen som Jerker kom in med men anledning av den antar det förslag som nu har lagts fram om 1 Sam.

FREDRIK SIDENVALL:

Ordförande! Jag vill understryka vikten av att vi avslår motion 2017:72 om tacksägelsegudstjänst. Det är så att vid reformationen så blev det väsentligt för reformatorerna att lyfta fram de nådemedel, de sakrament som Kristus själv instiftat och där fanns en hel del helig bråte av sakramentalier alltså olika typer av förment heliga handlingar som inte hade en tydlig instiftelse hos Kristus. Varför tar jag upp detta? Kungafamiljens Te Deum-gudstjänster ska förstås i serien av historiska Te Deum-gudstjänster som bl.a. kunnat ske vid segrar och andra sådana händelser. När den regerande dynastin får barn så anses det vara en riksangelägenhet, jag vet inte om ni alla känner så i hjärtat, jag gör det, och därför är det ett slags statsrit som sker. Om vi försöker skapa någon sådan gudstjänst med syfte att skapa ett slags alternativ till barndopet så är jag rädd att det blir ett hinder till att barn kommer till dopet. Låt barnen komma till mig, det tycker jag är så angeläget. Sedan ska vi också minnas att all form av andaktsliv inte vara knutet till den offentliga gudstjänsten utan det finns ju rika möjligheter t.ex. att kyrkan också hjälper familjer att i hemmen hitta en bön där man tillsammans kan tacka för barnet när det kommer hem från BB. Att skapa något som riskerar att uppfattas som ett slags sakrament och som hindrar barn att döpas och därigenom födas på nytt och bli Guds barn. Det tycker jag skulle bli vara bekymmersamt.

Jag yrkar bifall till utskottets avslag på motion 2017:78 punkt 2.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Jag vill bara förtydliga att det ska absolut inte ses som ett alternativ till dopet. Det var jag tydlig med. Naturligtvis kan det kanske inte heller likställas med den här Te Deum-gudstjänsten som vi har för kungafamiljen. Jag ville bara framföra ett exempel att något liknande ändå har skett och att man kanske kan titta på det när man tar fram ett förslag för en tacksägelse. Det här ska vara en möjlighet att framföra en tacksägelse, en bön, en förbön för nyfödda i församlingen. Det ska absolut inte vara istället för dop. Sedan ska ju välkommandet in i församlingen fullbordas genom ett dop. Det var inte menat så som Fredriks framförde det. Det var också ett väldigt öppet förslag.

FREDRIK SIDENVALL (REPLIK):

Jag tänker mig att i praktiken, om det här nu mot all förmodan skulle genomföras, när släkten samlas för att beskåda det här nya barnet och man kommer med sina presenter osv. på ett borgerligt sätt kan det här uppfattas som en tillräckligt välkomnande uppmärksammande av barnet. Den här skapelsemässiga familjebetingade delen av dopet kan då helt enkelt riskera att ersättas av den här gudstjänsten. Jag tycker att det skulle vara lite av att vi lägger krokben för oss själva. Jag misstänkliggör er inte för några dåliga avsikter. Vi ska ju alltid tacka Gud men jag tycker inte att detta ska ritualiseras utan hänvisas till livet där i hemmet.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Vi får ta med det som Fredrik säger och begrunda det.

BISKOP JOHAN DALMAN:

Ordförande! Bara en kort reflektion. Te Deumet som sker i samband det vi talade om nyss här då finns inte barnet med. Barnet är ju inte där utan det är bara familjen som är där, faktiskt bara pappan som är där och pappans föräldrar och morföräldrar eller vad det nu är. Det är ju liksom en annorlunda gudstjänst och den är verkligen inte istället för dop. Det fixar vi till nästa fredag.

KENNETH NORDGREN:

Ordförande! Från dop och annat till vigsel. Jag vill inleda mitt anförande så här att jag trodde under utskottsarbetet att utskottet skulle behandla mina förslag mera kärleksfullt i vigselns sammanhang. Men majoriteten hade inte lust till det så i min nöd blev jag reservant. Som sådan yrkar jag bifall till följande reservationer i sin helhet avseende vigselgudstjänstens ordning nämligen reservation 34, 38, 39 och 40. De handlar om några moment i förslaget till ny vigselordning. Till att börja med lovprisningen. Den har nu en formulering där prästen, i detta i och för sig fakultativa valfria moment men ändå, står vänd mot altaret vanligtvis och säger ”underbara är dina verk kärlekens gud, underbart har du skapat oss” där slutar föreliggande förslag. Det där kan ju uppfattas av majoriteten som sitter i bänkarna att det är liksom prästen och paret där framme som är underbara. Men lägger man till ordet ”människor” då blir alla inkluderade. För mig så blir det inte bara mer inkluderande utan det får en annan betoning med tillägget av ”människor”. Det är inte bara de tre som står framme vid altaret. Det var det första.

Det andra momentet, då får vi förflytta oss till tillkännagivandet på sidan 183, för er som har boken framför er. Det här är ju ett förtäta moment i vigselordningen, som är den sista delen i det juridiskt giltiggörande man som vigselförrättare håller i med brudparet, ofta väldigt nära sig, de står på andra sidan altarringen men oftast väldigt nära. Och så säger man då, ”ni har nu ingått äktenskap med varandra och bekräftat detta inför Gud och denna församling. Ni är nu makar eller man och hustru”. Sedan kommer då en längre mening där enligt förslaget nu man liksom ska åminna, undervisa, paret om att era löften om ömsesidig kärlek och trohet påminner om Guds omsorg och kärlekens gåva. Det är som att förflytta fokus för paret i ett väldigt förtäta ögonblick. De har just växlat ring och lovat varandra och då kommer undervisningen om att, ja ja er mänskliga kärlek den pekar uppåt. Prova det där, prova att vara vigselförrättare, ni som inte är det. Det känns som att det inte riktigt fungerar utan då är mitt förslag i reservationen att byta ut det där och bara säga ”må Gud vara med er i detta som ni har lovat”. Så det handlar reservationerna 38 och 39 om.

Som en sista del har vi reservation 40. Jag tyckte att det blev lite snålt i utskottsbehandlingen när jag anförde som argument för att ha ytterligare ett angivet moment för psalm eller musik mellan ”Herrens bön” och vigseltalet och det var vad den sista reservationen handlade om.

Ni som har lust att behandla mina synpunkter kärleksfullt ska på torsdag ge bifall till reservation 34, 38, 39 och 40.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 172.